

skem. — Ta je bil rojen leta 1858. in je vstopil v državno službo 1. avgusta 1880. Najprej je služil v Ljubljani, potem pri glavarstvu v Kočevju, v Postojni in Litiji ter prišel zopet kot predstojnik prezidialne pisarnice v Ljubljano. Od leta 1886. do 1890. je grof Attems služboval v notranjem ministerstvu, potem kot okrajni glavar v Ljubljani in v Celju ter od leta 1901. kot vodja okrajnega glavarstva v Gorici. Leta 1911. je bil imenovan za podpredsednika tržaškega namestništva. — Dvorni svetnik Rudolf grof Chorinsky je imenovan za sekcijskega načelnika v ministerstvu notranjih zadev. — Naslovni dvorni svetnik Viljem vitez Laschan je imenovan za pravega dvornega svetnika na dež. vladi v Ljubljani. Ta je sedaj namestnik deželnega predsednika ter je kot tak obenem podpredsednik dež. šol. sveta.

—r— Umrl je v deželni bolnici v Ljubljani gospod Mihael Molé, c. kr. domobr. evid. nadoficial v pokoju, dodeljen pri cenzuri. Ranjki je bil oče gospoda dr. Rudolfa Molé, profesorja na liceju v Ljubljani. Naše iskreno sožalje!

—r— Kranjski kozelci na Saškem. Veleposestnik Jurij Andrš iz Draždan je bival večkrat na Gorenjskem. Tam je videl kozelce in njih praktičnost ter mislil, da bi bilo dobro, tudi na Saškem uvesti take kozelce. Neki gorenjski tesar je napravil model kozelca, in odbor saškega deželnega kulturnega sveta je dal zgraditi tak kozelec in ga postaviti na nekem posestvu blizu Draždan. Saški gospodarski list poroča, da se je kranjski kozelec dobro obnesel in izkazal za izborna sredstvo za osuševanje raznih pridelkov. Priporočajo ga kmetom, posebno v gorovju.

—r— Dobrotnica. Marija Suhadolnikova, roj. Verbičeva, rojena na Vrhniki leta 1850, umrla v Borovnici št. 8 dne 7. aprila 1916, po domače Ankaletova mama, je zapustila za pridne učence 200 K. Denar se naloži. Z vsakoletnimi obrestmi se kupi mladinskih spisov, katere vodstvo šole sporazumno z učiteljskim zborom razdeli koncem šol. leta med najpridnejše učence najvišjih dveh razredov. Blag ji spomin!

Stajerske vesti.

—š— Deželni odbor štajerski je baje sklenil — tako zatrjuje graška „Pedagogische Zeitschrift“ — ljudskošolskemu učitelstvu za l. 1916 podeliti enkratno vojno priklado (Kriegszulage) v višji izmeri nego pretečenega leta. — Pozvedovanja glede obiteljskih razmer učiteljstva se že vrše.

—š— Vrl tovariš - vojak. — Učitelj Tonček Štefanciosa, odlikovan z veliko srebrno hrabrostno kolajno, sedaj poročnik v r. pri 26. domobranskem pešpolku, odide začetkom maja t. l. že tretjič na fronto.

—š— Tečaj za vrtnarstvo v Gradcu. „L' Eco del Litorale“ naznanja, da so na iniciativno višjega šolskega svetnika Linnarja, ki pozna Istro in Furlanijo, otvorili v Gradcu tečaj za vrtnarstvo. — za italijanske begunce. — A za Slovence?

—š— Pohvala trboveljskim šolam. Štajerski deželni šolski svet je izrekel šolam trboveljske občine posebno priznanje za njihovo patriotsko delo vojne oskrbe. Zaradi požrtvovalne podpore krajnega šolskega sveta, ki mu načeluje župan ravnatelj Vodusek, in celokupnega prebivalstva so uspehi patriotskega delovanja trboveljskih šol nad vse dovoljvi. Imenoma je pohvalil deželni šolski svet: deško in dekliško šolo v Trbovljah, deško in dekliško šolo na Vodah ter nadučiteljico Ano Wessnerjevo, učitelja Emila Volca in Roberta Plavšaka, učiteljice ročnih del Ljudmilo Falkovo, Terezijo Kunejevo in Marijo Flisovo.

—š— C. kr. deželni šolski svet štajerski je nadučitelju tovarišu Josipu Terčaku v Ksaverju (Savinj. dol.) izrekel zahvalo in priznanje za požrtvovalno in uspešno delovanje za vojno oskrbo.

—š— Umrla je pri Sv. Trojici v Slov. gor. dne 15. aprila t. l. gospa Matilda Kovačičeva, roj. Antauerjeva, soproga tovariša Jakoba Kovačiča, stara 61 let. Preminula je nenadoma, zadeta od srčne kapi. Izza smrti ljubljene sina Mirka, ki je pred pol letom padel junaške smrti za domovino na bojnem polju, je neizmerna bolest glodala v njenem srcu, dokler ni to materino srce nehale utripati. — Pokojnica je bila vrla, plemenita slovenska žena, ki ji je zagotovljen najblažji spomin! Svojem izrekamo iskreno sožalje.

—š— Nevarna igrača. Iz Maribora: Neka tukajšnja firma si je izmislila prav nevarno igračo, ki jo prodaja otrokom. To je mal kiz z dolgo iglasto ostojo na enem koncu in perjem — kakor pri puščicah — na drugem koncu. Igrača naj bi predstavljala puščico, kakor jih imajo slične zrakovci. Če zaženeš tako puščico, se zarine globoko v kraj prileti. S tako igračo se je zabaval te dni na ulici nek 10 letni deček. Zagnal jo je, a izgrešila je svoj pravi cilj in se zarila neki dami tik pod desnim senčcem v lice. Fanja so ljudje ustavili, in

orožnik je šel z njim domov. Vsa stvar pride pred sodišče, in starši bodo imeli gotovo dosti neprilic, fant sam pa bo učeal ostro kazen. Tu bi varnostna oblast in zlasti bi šolska vodstva morala ostro nastopiti in zahtevati, da se v prvi vrsti občutno kaznuje dotično firmo, ki si je bila izmislila te vrste neumnosti igračo, saj ni to morda prvi slučaj, da se je zgodila nesreča s to igračo.

—š— Na deželni sadjerejski in vinorejski šoli v Mariboru se bo sprejelo tudi v šolskem letu 1916/17 brezplačno več učencev. Prošnjiki morajo vložiti prošnje s priloženim krstnim listom, domovnico, dalje s šolsko odpustnico, izpričevalom o navedenosti in izkazom o cepljenih kozah do 15. julija pri ravnateljstvu deželne sadjerejske in vinorejske šole v Mariboru.

—š— Tovariš Adolf Rosina, učitelj na okoliški ljudski šoli v Ormožu, je zaradi obolenja na živcih, pridobljenem ob napornem vojnem službovanju, dobil 16. II. t. l. enoletni dopust. — Kolega Rosina je bil s početkom vojne mobiliziran ter je bil od izbruha vojne z Italijo na fronti. — Vrlemu tovarišu želimo skorajšnjega okrevanja!

—š— Štajerski deželni šolski svet. Cesar je imenoval mariborskega kanonika Franca Moravca za člana štajerskega deželnega šolskega sveta za ostalo dobo tekoče funkcijske periode.

Goriške vesti.

JOSIP KRAGELJ

— Umrl je v Prvačini tovariš Josip Kragelj, nadučitelj v pokoju, star 67 let. Blagi pokojnik, mož krepkega značaja in požrtvovalne ljubezni do šole in stanu, je vse svoje življenje uspešno deloval v šoli in izven nje za blaginjo svojega naroda. S svojimi deli si je v srcih vseh, ki so ga poznali, postavil najlepši spomenik! Bodi mu ohranjen trajen spomin! Žalujemo svojcem naše iskreno sožalje!

—g— Iz krogov vpokojenega učiteljstva na Goriškem nam pišejo: Z ozirom na poročilo, da je goriško učiteljsko prošlo deželni odbor za draginjsko doklado, prosimo, da upošteva deželni odbor tudi že vpokojeno učiteljsko, ki je bilo vpokojeno z manjšimi pokojninami, ki imava mnogo družine, katero je treba preživljati, ki nima starine, in je torej v teh težkih časih v resnici potrebno podpora.

—g— V Komnu se je sestavil odbor za postavitev spomenika nadvojvodi Josipu. Temu odboru stoji na čelu tovariš Josip Strekelj, tamkajšnji šol. voditelj.

—g— Ivan Mahnič, bivši šolski vodja v Smasti pri Kobaridu, sedaj v ujetništvu v Samarkandu, ruska Azija, povprašuje po svojih starših, ki so najbrže internirani v Italiji. Kdor bi vedel za njih naslov, naj ga blagohotno naznani A. Potočniku, adjunktu c. kr. drž. želez. v Ljubljani.

—g— Ne igrajte se z nevarnim orožjem. Iz Komna: Dne 8. pret. m. se je zgodila tukaj velika nesreča. Petnajstletni deček Josip Ščuka iz Volčjega grada je dobil od drugih ročno granato in se je neprevidno igral z njo, tako da mu je v rokah eksplodirala. Zmečkala mu je obe roki, tako, da so mu morali oboje odrezati. Po amputaciji me je nedolžno vprašal: „Kaj mislite, ali bom dobil roke nazaj?“ Kaj bi mu odgovoril v tolažbo? Zdravi se prav dobro in ko ozdravi, bo najbolje, da se ga kdo usmili in ga pošlje v kako invalidno šolo. Ta grozna nesreča naj bi bila vsem v svarilen zgled, da se vse nevarno orožje pusti pri miru ali pa odda orožništvu.

—g— Deželni kmetijski urad v Ajdovščini. Goriški deželni odbor je otvoril v Ajdovščini kmetijski urad, ki ga vodi deželni inženir Anton Podgornik. Uradi so v Jochmanovi hiši.

—g— Koncert furlanskih begunskih otrok iz Wagne se je vršil na Dunaju, in sicer v korist vojnih sirot dunajskih. Koncert se je vršil pod pokroviteljstvom nadvojvodinje Marije Josipine, v dvorni loži je prisostovala nadvojvodinja Marija Valerija. Izbrano občinstvo je napolnilo dvorano, ki je dobilo iz prireditve najboljše vtiske in je z zadovoljstvom sprejelo „zahvalo juga severu“, kakor poročajo dunajski listi. Koncert je vodil goriški kapelnik Seghizzi. Tem povodom se je nekaj zganilo na slovenski strani: začeli so govoriti o potrebi večje skrbi za goriške slovenske begunce, da ne bodo ti živeli v temi, furlanski pa v svetlobi. Tako je bilo: Ko je izbruhnila vojna, so se razpršili begunci obeh narodnosti po državi. Za Furlane so skrbeli od prvega početka, za Slovence pa skoro nič. Nekaj dela v prilog slov. beguncev je bilo v Ljubljani, drugod so bili prepuščeni usodi. Kakor da bi odrezal, tako je nehale drugače tako živahno delovanje med goriškimi Slovenci — furlanski poslanci z glavarjem pa so delovali neumorno ves čas, se posveto-

vali, gibali, hodijo neprestano okolo državnikov, visokih političnih oseb, res, prav vzorno skrbijo za svoje ljudi. Neka preprosta begunka nam je pisala pred časom: „Oh, kje so naši poslanci, ki so bili izvoljeni, da nam pomagajo, ki so jih izvolili naši možje tudi za hude čase, ne samo za mirne! Pomagajte nam!“

—g— Umrl je nadučitelj Josip Falconer, svoj čas furlanski deželni poslanec. Iz Florence poročajo „L' Eco“, da sta umrla tam profesor Brumati in dr. Lovisani iz Gradišča ob Soči.

Tržaške vesti.

JUSTIN ARHAR.

— Dne 20. pret. m. je umrl v Trstu tovariš Justin Arhar, učitelj na c. kr. pripravnici za srednje šole, star komaj 33 let. Pokojnik je bil vrl naroden delavec in za slovenstvo v Trstu velezašlužen mož. Bil je tudi ustanovnik in odbornik „Trgovsko-obrtna zadruga“. Pogreb tega prerano umrlega učitelja naše mladine in vztrajnega delavca na našem prosvetnem in narodnogospodarskem polju se je vršil ob veliki udeležbi iz vseh slojev našega slovenskega tržaškega in okoličanskega občinstva. Posebno častno pa je bilo zastopano učiteljsvo, na čelu mu deželni šolski nadzornik Matejčič in okrajni šolski nadzornik Nekerman. Nemške državne ljudske in meščanske šole so bile zastopane po ravnateljih Brunlechnerju in Endlerju, zavod, na katerem je poučeval pokojnik, po šolski deci z voditeljem Pretnerjem na čelu, potem učiteljsvo vseh treh šol CMD, učiteljsvo skorajda vseh okoličanskih šol, slovenska Trgovska šola itd. Med drugimi šolniki naj omenimo tudi profesorja nadporočnika Bučarja. Moško podružnico CMD, pri kateri je pokojnik dolgo časa sodeloval kar narmarjiveje, je zastopal njen predsednik dr. Abram, „Trgovsko-obrtna zadruga“ pa načelnik, odborništvo in vse uradništvo. In potem je v izprevodu, ki se je pomikal po Stadionovi ulici k cerkvi sv. Antona, šla dolga vrsta drugega občinstva. Po obredu v cerkvi se je izprevod razšel, dočim so sorodniki in več pokojnikovih ožjih tovarišev in prijateljev spremili truplo na pokopališče pri sv. Ani. — Tako je torej zagnila hladna zemlja truplo moža, ki bi bil s svojimi izrednimi zmognostmi in svojim odločnim, krepkim, prostodušnim značajem lahko postal našemu slovenskemu narodu v Trstu še marsikaj dobrega, koristnega, marsikaj trajno veljavnega. Toda drugače je moralo priti, in vsi tisti, ki so ga poznali, posebno pa tam, kjer je pokojnik deloval kot priznan strokovnjak na svojem mestu, čutijo danes, da je nastala za njim vrzel, ki je ne bo izpopolnil tako lahko. Ali da! On je dobojeval svojega življenja boj, mi smo pa še sredi v njem. Blagor njemu: umiril in upokojil se je njegov duh! Čestit spomin njemu in njegovemu delu med nami! — Njegovi rodovini naše iskreno sožalje!

—t— Šolska prireditve na Katinari v prid vdovam in sirotam padlih vojakov je uspela v vsestransko zadovoljnost. Čisti dobiček prireditve K 444 je izročen v roke g. cesarskega komisarja na mestnem magistratu. Podpisani se tem potom najlepše zahvaljuje v svojem in v imenu vsega učiteljskega zbora katinarske šole vsem onim osebam, ki so na katerikoli način pripomogle do tako nepričakovane uspeha. Posebna zahvala bodi izražena listu „Edinost“, ki drage volje priobčuje tozadevne novice, gospe Antoniji Padovanovi za brezplačno prepuščitev zgornjih prostorov, cenj. družini Spetič za klavir, g. župniku Stržinarju za zastave, cenj. družini Pečar-Guštinovi in cenj. družinam finance za izposojene stolice, cenj. družinam: Padovan, Mih. Čok-Zupanov, Pečar-Guštin in Tomadin za les, vztrajnim diletantom, gospicam Angeli Pečarjevi, Marji in Karmeli Padovanovi in g. Tončku Čok-Zupanovemu in g. Ščekovi za spremljevanje na klavirju. Najlepša zahvala g. poročniku Haagerju za dovoljeni prevoz, g. zapovedniku Torcelu za izdatno pomoč, neumornemu in požrtvovalnemu komandantu s ključa, g. Bogomiru Dobniku, za ves njegov trud in pomoč, g. Marji vd. Čok-Pušarjevi za pecivo, g. asistentu Pečarju za cvetice in ponovna zahvala vsem onim, ki so preplačali vstopnino ali so, ker zadržani, poslali svoj dar. — V imenu plemenitega namena, ki se je zanj vršila prireditev, vsem skupaj: Srčna hvala! — Ciril Valentič, šolski vodja.

—t— Emil Adamič, naš slovenski glasbenik in učitelj na Ciril-Metodovih šolah v Trstu, piše „Edinosti“ iz ujetništva na Ruskem: Sprejmite srčne pozdrave. Izročite jih tudi Marici in Emici Štoka, članicama pevskega društva „Danica“ na Kontovelju, Borisu Uršiču, Danilu Peganu in gospe Arharjevi. Obenem srčna hvala jim, ki so se me spomnili v težkem plesu. Čas mi neva, a za nas, ki smo tu, ni nikake izpremembe. Kdaj? Kdo razreši to? Nikakih vesti ni iz Trsta. Kako je, kako bo? Upajmo

pač, da bo dobro in prav, kakor želimo, Pišite mi, pišite, pišite! Vaš E. Adamič. Trojeki Art. Lager, Taškent, Turkestan, Ruska Azija, 28. 12. 1915 (8. 1. 1916).

—i— Razpisana je dijaška ustanova dr. Angelo Vivante za šolsko leto 1915/16 v znesku 304 K, ki se podeli ubožnemu dijaku brez ozira na narodnost, rojenemu in doma v Trstu, ki se posveti tehničnim ali medicinskim študijam. Prošnje do 15. maja na mestni magistrat.

Istrske vesti.

—i— Koncert maturantinj ženskega učiteljskega v Pazinu dne 8. aprila je uspel nad vse sijajno. Pevske, glasbene točke, igra, deklamacija — vse se je vršilo v občno zadovoljnost in v čast novih hrvatskih učiteljic. Dvorana je bila polna občinstva. Izredno je ugajala deklamacija Gregorčičeve „Soči“. Poročilo v „Novinah“ citira stih od „Pa, oh, siroti tebi žuga“ do konca ter pravi: Kako so v teh stihih točno očitani sedanji dnevi borbe proti zemlji lačnemu tučcu, ki hoče vzeti monarhiji in hrvatskemu narodu tudi Istro. Tovarišica Kocijanova je znala s svojim velikim deklamatornim darom zbuditi v srcih vseh poslušalcev ogorčenje proti dušmaninu. To je bila ena najlepših točk vsega programa.

—i— Pojasnilo o nemški šoli v Kanfanaru. „Hrvatski List“ v Pulju pojasnjuje, kako je prišlo do nemške šole v Kanfanaru. Nekaj begunskih rodov, ki so se vrnile, je izreklo željo, da bi bilo mogoče njihovim otrokom nadaljevati s poukom nemščine, ki so se ji nekoliko priučili v begunstvu. C. kr. mornarica je imela baš nekoliko brezposelnih učnih oseb na razpolago in je izpolnila spontano željo Kanfanarcev. List pravi, da noče, da bi se podtikalo činu dobre volje hudobnih namenov.

—i— Upravna komisija za Istro. Listi poročajo: Izvršen je razpust istrskega deželnega zbora in imenovana je upravna komisija, vse tako, kakor je bilo uvedeno na Češkem v juliju 1913. Tudi statut soglašja s češkim. Istrska komisija ima predsednika, tri člane in enega namestnika. Člani komisije morajo priseči zvestobo cesarju in zakonu in upravljati nepristransko na temelju zakonov. Dobivajo plačo, ki so jo dobivali deželni odborniki: predsednik dobiva še funkcijsko doklado 2000 kron. Organizacija deželnih uradov ostane nedotaknjena. Uradniki in sluge so zapriseženi. — „Wiener Zeitung“ objavlja: Cesar je z Najvišjim odlokom, izdanim 8. dne meseca aprila l. 1916, imenoval dvornega svetnika Alojzija Lasciaca za predsednika deželne upravne komisije mejne grofovine Istre. Cesar je z Najvišjim odlokom, izdanim 3. t. m., imenoval okrajnega glavarja barona Rudolfa Gorizuttija, okrajnega komisarja Petra Benzona in finančnega računskega svetnika Avrela Sinslerja za člane, namestnišvenega tajnika dr. Jurija Schlöglja pl. Ehrenkreuza pa za namestnika deželne upravne komisije mejne grofovine Istre ter postavil okrajnega glavarja barona Rudolfa Gorizuttija za namestnika označene komisije. — O dr. Ludoviku Rizziju, dosedanjem deželnem glavarju istrskem, piše puljski „Hrvatski List“: Dr. Ludovik Rizzi, naš bivši deželni glavar, je vršil to službo 13 let. V tej časti je bil naslednik deželnega glavarja dr. Campitellija, a pred tem je bil župan mesta Pulja. Kaj in kdo je bil Rizzi, to naše ljudstvo tudi še danes čuti.

—i— Velikodušen dar družbi sv. Cirila in Metoda za Istro. Umrl je eden najboljših sodobnih sinov naroda hrvatskega: Peter Dragan baron Turković. Pokojnik sicer ni silil v politiko ospredje, a bil je vse svoje življenje najvnetejši pospeševalec kulturne in gospodarskega napredka. Na tem delu je zastavljal vse svoje moči, vse svoje izredne sposobnosti in svoja sredstva. Sinovi dr. Vladimir, Davorin in Velimir so najprimerneje počastili spomin svojega vzornega očeta s tem, da so potom „Hrvatske eskomptne banke“ izročili profesorju Vekoslavu Spinčiču nom. 10.000 K 5 1/2 odstotnega ogrskega državnega vojnega posojila, da jih porabi v družbine svrhe.

Iz Dalmacije.

—d— Obsojen denunciant. V Dubrovniku je bil obsojen Marko Laus na eno leto in pol ječe zaradi denuncianstva. Denunciral je načelnika Arnerija in Kunjašiča, okrajnega glavarja Radimira in razne druge osebe na Korčuli, pa se je izkazalo, da ovađbe slone na laži. — Tako naj se zgodi z vsakim denunciantom!

—d— Zaplenjene knjige. Okrožno sodišče rovinjsko, sedaj v Pazinu, je zaplenilo knjigo o garibaldinskih zadevah, ki jo je spisal Josip Caesar Abba, in ročno knjigo italijanske literature, ki jo je spisal Fran Torraca.

—d— Misel složnega narodnega dela v Dalmaciji. „Narodni List“ poroča dne 14. aprila: Zaradi poziva predsednika dr. Iv-